

KKV/567/03.03/2026

5.5.2026

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 6.5.2026

Lausunto hallituksen esityksestä 47/2026 vp eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on kutsunut Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) asiantuntijan kuultavaksi talousvaliokunnan kokoukseen 6.5.2026 ja pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta. KKV kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitys pohjautuu oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintöön. KKV oli edustettuna työryhmässä. KKV kannattaa esitystä pääosin, mutta haluaa kiinnittää valiokunnan huomiota seuraaviin seikkoihin.

Valtioneuvoston asetuksen siirtymäsäännös

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava direktiiviin perustuvia kansallisia säännöksiä 27.9.2026 lukien.

Kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavaksi ehdotetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 3 momentin mukaan asetuksen 2 §:n 4, 29 ja 30 kohtaa sovelletaan vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen.

Kuten hallituksen esityksen sivulla 30 todetaan, siirtymäaika ei perustu direktiiviin ja on sen vastainen.

Kuten hallituksen esityksen sivulla 40 todetaan, valtioneuvoston asetuseräilyyn kirjattu siirtymäsääntely heikentää osaltaan kuluttajien asemaa. Kuluttajat eivät pääse nauttimaan direktiiviin perustuvasta kuluttajansuojasta kaikilta osin niin aikaisin kuin direktiivissä on edellytetty.

Kuluttajansuojalainsäädännön keskeinen tavoite on kuluttajien taloudellisten oikeuksien suojaaminen. Harhaanjohtava markkinointi on kielletty, koska kuluttajan tekevät harhaanjohtavan markkinoinnin perusteella esimerkiksi ostopäätöksiä, joita he eivät muuten tekisi. Kuluttajat saattavat myös esimerkiksi olla valmiita maksamaan enemmän tuotteesta, jota markkinoidaan harhaanjohtavasti esimerkiksi ympäristöystävällisenä. Siten harhaanjohtava markkinointi aiheuttaa kuluttajille taloudellisen taakan. KKV katsoo, että vaikka siirtymäsäännös helpottaa elinkeinonharjoittajien

KKV/567/03.03/2026

5.5.2026

taloudellista taakkaa, samalla se pitkittää kuluttajille harhaanjohtavasta markkinoinnista aiheutuvaa taloudellista taakkaa.

Hallituksen esityksen sivulla 39 arvioidaan ympäristöväittämien esittämistä ja kestävyysmerkintöjä koskevien vaatimusten saattavan ainakin samansuuruiset elinkeinonharjoittajat keskenään tasapuolisempaan kilpailuasemaan. Asiaa perustellaan sillä, että Suomessa on paljon yrityksiä, jotka jo nykyisin käyttävät sertifioituja kestävyysmerkintöjä ja jotka ovat muutoinkin merkittävästi panostaneet ympäristönsuojelullisten näkökohtien edistämiseen liiketoiminnassaan. Tällaisille yrityksille uuden lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat luonnollisesti pienempiä kuin sellaisille yrityksille, jotka eivät ole käyttäneet sertifioituja merkintöjä tai jotka ovat käyttäneet ympäristöväittämiä markkinoinnissaan yksinomaan myynninedistämistarkoituksessa ilman merkittäviä tosiasiallisia toimia kestävä kehityksen edistämiseksi. KKV katsoo, että siirtymäsäännös lykkää tämän tasapuolisen kilpailuasetelman saavuttamista.

Ehdotetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä on tyhjentävä lista menettelyistä, joita olisi *kaikissa olosuhteissa* pidettävä kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina. Valtioneuvoston asetus ei kuitenkaan ole tyhjentävä luettelo menettelyistä, joita olisi pidettävä kuluttajansuojalain 2 luvun *tapauskohtaisen harkinnan* perusteella mainittujen kuluttajansuojalain säännösten vastaisina. Myös muut kuin listassa mainitut menettelyt voivat olla säännösten vastaisia, jos menettely omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman menettelyä olisi tehnyt. Pelkästään siis se, ettei jotakin menettelyä kielletä valtioneuvoston asetuksessa, ei tarkoita, että kyseessä oleva menettely olisi kuluttajansuojalain mukainen. Siten on hyvä huomata, että siirtymäsäännös ei tarkoita sitä, etteikö menettelyn lainvastaisuutta voitaisi ottaa valvojan arvioitavaksi.

Siirtymäsäännöksen esitetään koskevan valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 4-kohtaa, jonka mukaan on kuluttajansuojalain vastaista esittää sellainen kestävyysmerkintä, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet. Kuluttaja-asiamies on voimassa olevan kuluttajansuojalain nojalla puuttunut yrityksen oman ympäristömerkinnän käyttämiseen ratkaisussa [KKV/731/14.08.01.05/2022](#). Kuluttaja-asiamies katsoi, että markkinointi, jossa oli käytetty vihreää lehtimerkkiä kertomatta välittömästi sen yhteydessä, että kyseessä oli elinkeinonharjoittajan itse kehittämä merkki, oli kuluttajansuojalain 2 luvun 7 §:n vastaista.

Siirtymäsäännöksen esitetään koskevan valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 29-kohtaa, jonka mukaan on kuluttajansuojalain vastaista esittää yleinen ympäristöväittämän ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa. Kuluttaja-asiamies on voimassa olevan kuluttajansuojalain nojalla puuttunut yleisen ympäristöväittämien käyttämiseen ratkaisuissa [KKV/731/14.08.01.05/2022](#), [KKV/428/14.08.01.05/2023](#) ja [KKV/427/14.08.01.05/2023](#). KKV katsoo, että täsmentämättömien,

5.5.2026

yleisten ympäristöväittämien käyttäminen on jo nykyainsäädännön nojalla useassa tapauksessa kuluttajansuojalain vastaista.

Siirtymäsäännöksen esitetään koskevan valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 30-kohtaa, jonka mukaan on kuluttajansuojalain vastaista esittää ympäristöväittäjä koko kulutushyödykkeestä tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittäjä koskee vain kulutushyödykkeen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa. KKV katsoo, että säännöksellä kiellettävä menettely olisi jo nyt voimassa olevan kuluttajansuojalain vastainen, jos se on omiaan vaikuttamaan kuluttajan päätöksentekoon. Kuluttaja-asiamies on ratkaisuisa [KKV/76/14.08.01.05/2021](#) ja [KKV/77/14.08.01.05/2021](#) arvioinut, kävikö elinkeinonharjoittajien markkinoinnista selkeästi ilmi, että väite koski tuotteen pakkausta eikä koko tuotetta.

Täysharmonisoiva direktiivi on tullut voimaan 26.3.2024 ja mikäli direktiivissä säädettyä soveltamisen alkamisen ajankohtaa 27.9.2026 noudatettaisiin, elinkeinonharjoittajilla olisi ollut 2,5 vuotta aikaa varautua sääntelyyn sen tullessa sovellettavaksi. Tämä aika olisi ollut mahdollista käyttää erityisesti selvästi direktiivin vastaisten ympäristöväittämien ja -merkkien poistamiseen markkinoinnista. KKV ymmärtää, että direktiivi on jättänyt tiettyjä tulkinnanvaraisuuksia, mikä on voinut vaikeuttaa sääntelyyn varautumista. Nyt säädettäväksi ehdotettu siirtymäsäännös koskisi kuitenkin sekä "harmaan alueen" menettelyitä, että selvästi direktiivin vastaisia menettelyitä.

Elinkeinoelämä on toivonut uuteen sääntelyyn liittyviä tulkintakannanottoja. Kuluttaja-asiamies tekee tulkintakannanottoja kuitenkin lähinnä valvonta-asioiden yhteydessä. Markkinaoikeus tekee puolestaan tulkintakannanottoja, kun kuluttaja-asiamies vie asioita markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Tällaisia ratkaisukäytäntöön perustuvia tulkintakannanottoja ei luonnollisesti voida saada, ennen kuin säännökset ovat sovellettavissa.

KKV pitää hyvänä, että siirtymäsäännöksen soveltamisala on rajattu tarkasti vain tiettyihin säännöksiin ja tiettyihin tilanteisiin.

Fowaa Kyei
johtava asiantuntija